

PROGRAMA DE EDUCACIÓN, FORMACIÓN
E DIVULGACIÓN AMBIENTAL
SOBRE A REDUCCIÓN
E XESTIÓN DOS RESIDUOS
NA PROVINCIA DE PONTEVEDRA

CURSO 2024 - 2025

Deputación
Pontevedra

CEIDA
CENTRO DE EXTENSIÓN
UNIVERSITARIA E DIVULGACIÓN
AMBIENTAL DE GALICIA

PRESENTACIÓN DO PROGRAMA

A xestión dos residuos é un dos máis importantes e complexos retos ambientais a afrontar polos concellos. As solucións pasan principalmente pola correcta separación do lixo, para facer viable o seu correcto tratamento e evitar a escalada de custes, sendo necesaria por tanto a implicación dunha poboación informada e concienciada.

A Deputación de Pontevedra fai unha aposta clara pola colaboración cos concellos para afrontar os requirimentos da normativa e sociedade actuais.

Destinatarios principais do Programa:

- Comunidade educativa no seu conxunto:
 - Infantil
 - Primaria e secundaria
 - Profesorado
- Poboación en xeral

OBXECTIVOS DO PROGRAMA

- Concienciar á comunidade educativa da problemática dos residuos.
- Achegar coñecementos sobre os residuos urbanos.
- Capacitar para a acción na minimización e correcta separación e xestión dos residuos domésticos.
- Fomentar actitudes cívicas e de corresponsabilidade co medio social e natural.
- Complementar e reforzar a educación ambiental realizada polos propios centros, adecuando dentro do posible o Programa ás demandas e necesidades de cada centro.

 Para calquera dúbida sobre o presente programa, contactar en:

 ponteazero@gmail.com 986264193 - 986505180 - 665471192

CONTIDOS DO PROGRAMA

Actividades didácticas en centros de ensino

Realizadas no propio centro de ensino polo equipo didáctico de Ponte a Zero, coas adaptacións metodolóxicas oportunas segundo o nivel correspondente.

Solicitaranse cubrindo e enviando a ficha correspondente (véxase final do documento).

En todo caso, as actividades non terán custe para os centros.

- Exposición itinerante
- Formación do profesorado
- Actividades educativas para ensino infantil
- Actividades educativas para centros primaria e secundaria, ciclos formativos e bacharelato

NORMAS E CONDICIÓN DO PROGRAMA

- Cada centro de ensino deberá enviar **unha única ficha de solicitude**, indicando unha persoa responsable da xestión das actividades e a comunicación entre o centro e a coordinación do Programa. A maiores do teléfono do centro, se é posible, achegar un número móbil e os horarios de contacto.
- As actividades deberán solicitarse mínimo con 1 semana de antelación, indicando datas/meses preferentes, tendo en conta que as datas adxudicaranse en función da demanda e da dispoñibilidade.
- As actividades realizaranse preferentemente cun pequeno descanso entre as diferentes quendas, para que os monitores podan reorganizar o material e preparar todo para o grupo seguinte, excepto nas charlas que non é necesario. Este descanso pode ser o recreo.
- **É necesaria a presenza dun/ha docente** durante todo o desenvolvemento da actividade.
- O centro deberá comunicar a presenza de participantes con **necesidades especiais** para procurar adaptar as actividades para a integración de todo o alumnado.
- **Materiais:** a maioría dos materiais necesarios para o desenvolvemento das diferentes actividades serán proporcionadas polo equipo Ponte a Zero, excepto nalgúns casos indicados nas correspondentes fichas, nas que solicitamos colaboración do centro e do alumnado para achegar determinados materiais. Búscase así que cada participante se implique na reutilización e reciclaxe dos diferentes residuos.

Actividade

Xornada de formación para o profesorado

Contido

Charla de formación e achegamento á xestión dos residuos e ao seu aproveitamento didáctico.
Información xeral sobre as actividades do programa.

Destinatarios

Profesorado e ANPAs de todos os niveis educativos

Nº de participantes

Sen límite, en función da capacidade da aula

Duración

Entre 50 e 90 minutos

Necesidades de material do Centro

Canón e ordenador. Aula axeitada ao número de participantes.

Observacións

Poderá realizarse de forma presencial ou online segundo a preferencia dos participantes.

Guía de Recursos Bibliográficos

Recursos técnicos de referencia dirixidos ao persoal docente sobre os residuos urbanos, ofertado polo Centro de Documentación "Domingo Quiroga:

<https://www.ceida.org/gl/biblioteca-e-documentacion/ponte-a-zero-guia-de-recursos-educativos-sobre-residuos-compostaxe-e>

Actividade	Exposición didáctica itinerante
Contido	Composta por 11 paneis sobre os residuos e a súa xestión: a problemática do lixo, composición do lixo urbano, os tres R's, a compostaxe, o papel, o vidro, plástico e metais, residuos especiais (RAEE, pilas, aceites...), os puntos limpos, que podes facer ti?
Destinatarios	Todo o centro de ensino
Nº de participantes	Sen límite
Duración	O período de préstamo inicial será dunha semana, podendo amplialo no caso de estar dispoñible.
Necesidades de material do Centro	Espazo libre para a instalación dos 11 paneis (1 m de ancho cada un) e espazo para a visita do alumnado.
Observacións	A cesión será gratuíta, e será instalada polo equipo educativo aproveitando algunha das xornadas de actividades no centro de ensino O centro de ensino responsabilizarase dos materiais da exposición durante o período de préstamo, así coma do cumprimento das bases de cesión.

Actividade

O Pekerecicla – Enredando cos residuos

Contido

Proposta para educar na reciclaxe e animar ao alumnado a coidar cada día do noso planeta.

Xogo educativo con diferentes actividades para ir completando as diferentes etapas da vida e transformación dos residuos domésticos, orgánicos e escolares na súa correcta xestión, utilizando os tres R: reduce, reutiliza e recicla.

- Xogos e actividades sensoriais

Destinatarios

Educación Infantil (de 4 a 6 anos)

Nº de participantes

20 participantes por quenda (Máximo 2 quendas por día)

Duración

50 minutos

Necesidades de material do Centro

1 mesa e 1 cadeira para colocar os materiais. Facilitade de praza de aparcadoiro no mesmo colexio para a educadora e o transporte de materiais.

Observacións

Necesaria a presenza docente durante todo o desenvolvemento da actividade. O centro deberá comunicar a presenza de alumnado con necesidades especiais para procurar adaptar as actividades para a integración e participación de todo o alumnado.

Actividade	Xogo da miñoca
Contido	<p>Actividade deseñada para abordar, de xeito lúdico e ameno e mediante xogo nun gran taboleiro, os conceptos básicos da xestión dos residuos, incluíndo aspectos como a recollida selectiva, fraccións dos residuos, Etc).</p> <p>Por medio de diferentes probas e preguntas as/os participantes deberán ir superando etapas para chegar a un "mundo sostible".</p>
Destinatarios	1º ciclo de ensino primario
Nº de participantes	12-15 participantes por quenda (Máximo 2 quendas por día)
Duración	50 – 60 minutos
Necesidades de material do Centro	Espazo amplo para a colocación do taboleiro do xogo.

Actividade	Dando nova vida aos residuos
Contido	Logo dunha breve introdución sobre os tres R's, e a súa implicación na correcta xestión do lixo, realizarase un obradoiro de reciclaxe de residuos domésticos, confeccionando materiais funcionais, decorativos ou mesmo complementos persoais, segundo o nivel.
Destinatarios	1º e 2º ciclo de primaria
Nº de participantes	12-15 participantes por quenda. Máximo 2 quendas por día.
Duración	50 minutos
Necesidades de material do Centro	Mesa para colocar o material. Canón e ordenador. En cada caso indicárase material necesario para reutilizar. Material de plástica.
Observacións	É importante facer grupos pequenos para o correcto desenvolvemento da actividade e garantir a participación de todos.

Actividade**Charla – coloquio: Que facemos cos residuos?****Contido**

Achegamento ao tema do lixo urbano (tipoloxía, volume, precaucións), a súa minimización e tratamento, así como pautas para unha correcta colaboración coa xestión. Cada charla vai apoiada por material audiovisual e complementario.

Destinatarios

2º, 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato, ANPAs

Nº de participantes

25 (1 grupo/aula) por quenda. Consultar grupos de mais participantes.

Duración

50 minutos

Necesidades de material do Centro

Canón e ordenador

Actividade	Quen vive aí?
Contido	Coa axuda de material de aumento e ferramentas sinxelas realizarase a identificación de invertebrados presentes no composteiro, sinalando a súa función no proceso da compostaxe. Igualmente sinalaranse os "intrusos": aqueles potenciais materiais impropios (plásticos, envases...).
Destinatarios	2º e 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato
Nº de participantes	25 (1 grupo/aula). Máximo 2 quendas por día
Duración	50 minutos.
Necesidades de material do Centro	Mesa para colocar o material. Canón e ordenador.
Observacións	Esta actividade realizarase con prioridade nos centros que dispoñen de composteiro. No caso de non dispor do mesmo debe ser indicado na solicitude.

Actividade	Introdución á horta escolar
Contido	<p>Actividade teórico/práctica para impulsar a creación dunha horta escolar. Coñeceremos o tamaño da horta, aberta ou en bancais, e a súa orientación. Saberemos cales son os recursos básicos (sementes, plantas, auga, fertilizantes e ferramentas), e os cultivos as características do terreo. Calendario de plantación de cultivos, as súas asociacións e os fertilizantes a utilizar para enriquecermos o solo.</p> <p>É unha explicación na aula, podendo ir seguida de pequenas demostracións ou actividades prácticas.</p>
Destinatarios	2º, 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato
Nº de participantes	25 (1 grupo/aula). Máximo 2 quendas por día
Duración	<p>Opción 1: 50 minutos actividade teórica</p> <p>Opción 2: 90 minutos actividade teórica e práctica</p>
Necesidades de material do Centro	Mesa, canón e ordenador.
Observacións	<p>A actividade estendida (90 min) garante tempo para as actividades prácticas ou demostracións.</p> <p>Non se realiza a montaxe da horta, pero ofrecemos asesoramento telefónico ou por Email durante todo o curso lectivo.</p>

Actividade	Residuos Con-Ciencia
Contido	<p>Serie de experimentos que permiten visualizar e entender conceptos e procesos, tanto físico-químicos como biolóxicos, relacionados cos residuos urbanos.</p> <p>Actividades a escoller:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Microcompostaxe na aula • Experiencias co pH do solo • Ciclo da auga e depuración • Limpadores alternativos • Reciclaxe de aceite para facer xabón (90 minutos)
Destinatarios	2º e 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato
Nº de participantes	25 (1 grupo/aula). Máximo 2 quendas por día
Duración	50 minutos, excepto reciclaxe de xabón 90 minutos
Necesidades de material do Centro	Mesas para a colocación do material, toma de auga. Para reciclaxe de xabón: 1 litro de aceite usado por grupo
Observacións	Algunhas das experiencias poden precisar de traballo posterior na aula ou tempo para completarse.

Actividade

Charla-coloquio: Evitando o estrago alimentario

Contido

Charla con apoio de proxección e elementos de mostra. Achegamento a este grave problema, as súas causas, e implicacións ecolóxicas, sociais e económicas. Pautas de acción no ámbito persoal e colectivo.

Destinatarios

2º e 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato

Nº de participantes

25 (1 grupo/aula). Máximo 3 quendas por día

Duración

50 minutos

Necesidades de material do Centro

Canón e ordenador

Actividade	Ecoauditoría do centro de ensino
Contido	<p>Coa axuda do alumnado e profesorado procederase á revisión e avaliación dos sistemas de recollida e xestión de residuos no centro: recollida selectiva, papeleiras e colectores, composteiro...</p> <p>De modo complementario, achegaranse propostas de mellora noutros aspectos con incidencia ambiental: auga, enerxía, ruído, espazos verdes e paisaxismo, presenza de biotopos, redución de impactos das aves... Achegando suxestións de solución asumibles en tempo e custe.</p>
Destinatarios	2º e 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato
Nº de participantes	25 (1 grupo/aula). Máximo 2 quendas por día
Duración	Opción 1: 50 minutos actividade teórica Opción 2: 90 minutos actividade teórica e práctica
Necesidades de material do Centro	Canón e ordenador
Observacións	É precisa a colaboración da dirección do centro para coñecer os consumos e datos sobre a xestión dos residuos.

Actividade	Os Microplásticos
Contido	Charla inicial sobre a problemática xeral dos microplásticos, tanto fibras e esferas coma procedentes da fragmentación de plásticos convencionais, e a súa penetración nos ecosistemas e cadea alimentaria. A parte práctica consiste na análise visual, coa axuda de lupas de man e lupas binoculares, dunha mostra de terra ou area do propio xardín ou patio do centro escolar, avaliando a posible presenza de microplásticos, a súa orixe e tipoloxía.
Destinatarios	2º e 3º ciclo de primaria, secundaria e bacharelato
Nº de participantes	25 (1 grupo/aula). Máximo 2 quendas por día
Duración	50 minutos
Necesidades de material do Centro	Mesas para a colocación do material, canón e ordenador

PROGRAMA PONTEAZERO CURSO 2024-2025
FORMULARIO DE SOLICITUDE DE PARTICIPACIÓN

Centro			
Localidade			
Persoa de contacto		Cargo	
Teléfono de contacto		Correo-e	
Observacións			
Horario do centro e recreos			

Actividade solicitada	Curso	Nº participantes	Datas preferentes

Eu ⁽¹⁾, _____
en calidade de ⁽²⁾, _____
do Centro antes citado, e na data indicada, confirmo a solicitude desta actividade.

Asinado

Data: _____

⁽¹⁾ Nome e apelido do que fai as veces de representante/interlocutor da entidade para esta comunicación
⁽²⁾ Cargo que ocupa: Director, Secretario, Coordinador, Orientador, Profesor da materia, etc.